

“UNİBANK” Kommersiya Bankı
Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Müşahidə Şurasının
“19” iyul 2024-cü il tarixli
Qərarı (Protokol № 4) ilə
təsdiq edilmişdir.
Müşahidə Şurasının Sədri

E. Qəribov

**“UNİBANK Kommersiya Bankı” Açıq Səhmdar
Cəmiyyətinin “Dayanıqlı Maliyyə Çərçivəsi”**

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ	3
Unibank-ın Dayanıqlılıq Strategiyası və Siyasətləri	3
DAYANIQLI MALİYYƏLƏŞMƏ ÇƏRÇİVƏSİNİN YARAdılması ÜÇÜN ÜMUMİ qaydalar	5
I BÖLMƏ. GƏLirlərin İSTİFADƏsi	6
II BÖLMƏ. LAYİHƏLƏRİN SEÇİLMƏSİ VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	9
III BÖLMƏ. GƏLİRLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ	10
IV BÖLMƏ. HESABAT	11
XARİCİ qiymətləndirmə	13

GİRİŞ

"Unibank" Kommersiya Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" (bundan sonra – Unibank və ya Bank) 1992-ci ilin iyulunda "Mbank" adı altında təsis edilmiş Azərbaycanın ən böyük özəl banklarından biridir. 15 oktyabr 2002-ci ildə Azərbaycanın iki qabaqcıl özəl kommersiya bankı olan MBANK və PROMTEXBANK-ın birləşməsi nəticəsində təsis edilmişdir. 2002-ci ildə Mbank-ın PROMTEXBANK ilə birləşməsindən sonra bank "Unibank" Kommersiya Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti adlandırılmışdır. 2021-ci ildə Unibank Azərbaycanda ilk dəfə olaraq "mobil-yeganə" prinsipinə uyğun olaraq filial olmayan Leobank-ı yaratmışdır.

Bank bir sıra mükafatlar qazanmışdır, o cümlədən "2004-cü ildə Azərbaycanın Ən Fəal İnkişaf Edən Bankı", "2005, 2008 və 2014-cü illərdə Azərbaycanın İlin Bankı" (The Banker), "2003-cü ildə Ticarətin İnkişafı Proqramlarının Ən Fəal Dəstəkləyən Bankı" (EBRD), "2005-ci ildə Azərbaycanın Ən Yaxşı Bankı" (EUROMONEY), "2008-ci ildə İlin Əməliyyatı" (TFR).

Azərbaycanın Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri Prioritetləri

Ədalətli, və hər kəs üçün inklüziv dayanıqlı inkişaf modelinin yaradılması Azərbaycan Respublikasının əsas prioritetlərindən biridir. Qlobal trendləri və çağırışları nəzərə alaraq, Azərbaycan hökuməti ölkənin uzunmüddətli inkişaf istiqamətini və sosial-iqtisadi və ekoloji inkişaf yollarını beş müvafiq milli prioritet vasitəsilə (Prezidentin 02.02.2021-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir) müəyyən edir. Bu prioritetlər Azərbaycan Respublikasının "Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri 2030 (bundan sonra – DIM) Gündəliyi" çərçivəsində öhdəliklərinə uyğun olaraq müəyyən edilmişdir və bunlar aşağıdakılardır:

- daimi böyüyən rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyat;
- dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyət;
- müasir innovasiyalar üçün rəqabətqabiliyyətli insan kapitalı və məkan;
- azad edilmiş ərazilərə böyük qaydış;
- təmiz ətraf mühit və yaşıl inkişaf ölkəsi¹;

Azərbaycan Hökuməti qlobal iqlim dəyişikliyinə təmiz texnologiyaların tətbiqi, təmiz enerji mənbələrindən istifadəni təşviq etmə, çirklənmiş ərazilərin təkrar emalı və bərpası əsasında həyata keçirilməli olduğunu qəbul edir. Azərbaycan iqlim dəyişikliyi üzrə Paris Sazişini imzalamışdır və bu, 2030-cu ilə qədər istixana qazı emissiyalarını (İXQ) 35%-ə qədər və 2050-ci ilə qədər 40%-ə qədər azaltmaq məqsədini müəyyən edir. Bu məqsədlə ölkə artıq öz bərpa olunan enerji mənbələrini inkişaf etdirməyə başlamışdır. 2030-cu ilə qədər ümumi enerji istehsalında bərpa olunan enerjilərin payının 30%-ə çatdırılması planlaşdırılır.

Azərbaycan Mərkəzi Bankı (bundan sonra – AMB) ölkənin dayanıqlı inkişafında maliyyə sektorunun rolunun gücləndirilməsini dəstəkləyir. Bu məqsədlə və Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf imperativləri ilə maliyyə sektorunun uyğunlaşdırılması üçün AMB 2023-cü ilin fevralında dayanıqlı maliyyə üzrə 2023-2026-cı illər üçün yol xəritəsi (bundan sonra – yol xəritəsi) hazırlamışdır. Yol xəritəsi 2023-2026-cı illər ərzində ölkənin dayanıqlı maliyyə üzrə ambisiyasını müəyyən edir və maliyyə sektorunun ESl risklərinə dayanıqlılığını və yaşıl maliyyə imkanlarının həyata keçirilməsini təmin etməyi hədəfləyir. Yol xəritəsi ətraf mühit, sosial və iqtisadi inkişafı bağlı milli məqsədlərə, qlobal DIM-lərə və yaşıl inkişaf vurğusuna əsaslanır.²

Unibank-ın Dayanıqlılıq Strategiyası və Siyasətləri

Unibank bütün bu inkişafın ölkənin gündəmində iqlim və ətraf mühitə artan diqqəti göstərdiyini qəbul edir. Bu mənzərə fonunda, Unibank dayanıqlılıq prioritetlərini əsas strategiyasına daxil edir və dayanıqlı fəaliyyətləri dəstəkləyən maliyyə ekosistemini mümkün edən təşəbbüslər vasitəsilə yeni imkanlar yaratmağa çalışır. Azərbaycanın ən böyük özəl banklarından biri kimi Unibank dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə töhfə vermək üçün unikal mövqedədir.

¹ <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/azerbaijan>

² <https://www.sbfnetwork.org/the-central-bank-of-azerbaijan-publishes-first-sustainable-finance-roadmap/>

Unibank öz biznesini həyata keçirərkən DİM-ləri, sosial məsuliyyətli və dayanıqlı yanaşmaları rəhbər tutur və Azərbaycanda yaşıl kreditlərin tərəfdarı olmaqda qətiyyətlidir, eləcə də yerli və beynəlxalq ətraf mühit, sosial və tənzimləyici tələblərə uyğun olan prosedur və proseslərin istifadəsini əsas götürür.

Buna görə də, Bank öz strategiyasına dayanıqlılıq aspektlərini daxil etməyi və ESl gündəliyini inkişaf etdirməyi planlaşdırır. Aşağıda göstərilən əsas siyasətlərdən bəziləri planlaşdırılmışdır:

Unibank ESl və Dayanıqlı İnkişaf Strategiyası (2024)

Unibank ESl və Dayanıqlı İnkişaf Strategiyası (bundan sonra - Strategiya) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və Bank fəaliyyətini tənzimləyən daxili sənədlərə uyğun olaraq hazırlanmışdır, eləcə də BMT Qlobal Razılaşmasının, BMT Ətraf Mühit Proqramının Maliyyə Təşəbbüsü (UNEP) və Dayanıqlı Sığorta tələblərini nəzərə alaraq hazırlanmışdır.

Bank dayanıqlı inkişaf və ESl transformasiyasında aparıcı institutlardan biri olmağa çalışır. Bu, əməkdaşlıq və tərəfdaşlığa əsaslanaraq, əməkdaşlar, müştərilər, investorlar, səhmdarlar, tərəfdaşlar və dövlət daxil olmaqla bütün maraqlı tərəflərin maraqlarına sadıqlığı nəzərdə tutur.

2023-2026-cı illər ərzində Bankın Strategiyasına əsasən, Bank üç sahədə nəticələr əldə etməyi planlaşdırır:

- Ətraf mühitin Dayanıqlılığı
- Sosial Məsuliyyət,
- İdarəetmə və Etik Təcrübələr.

Ətraf Mühitin Dayanıqlılığı sahəsində KPIs elektrik enerjisi istehlakının azaldılması, yaşıl maliyyə məhsullarının sayının artırılması, ətraf mühit riskləri ilə bağlı təlimlərdə iştirak edən mikro müştərilərin sayının artırılması, yüksək riskli ətraf mühit kreditlərinin sayının azaldılması, sertifikatlaşdırılmış yaşıl layihələrə və ya hədəflənmiş sektorlarda olan şirkətlərə verilən kreditlərin artımı daxildir.

Yaşıl maliyyələşdirmə baxımından Bank ölkədə ətraf mühitə dayanıqlı layihələrin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə yaşıl istiqrazlar və kreditlərin buraxılması ilə bağlı Strategiyasında əsas nəticələri müəyyən etmişdir.

Sosial maliyyələşdirmə baxımından Bank 2023-2026-cı illər üçün bank xidmətlərindən istifadə etməyən şəxslərin sayının artırılması ilə bağlı əsas nəticələri müəyyən etmək niyyətindədir.

Ətraf Mühitin və Sosial Risklərin İdarə Edilməsi Sistemi

Bank ilin sonuna qədər ƏMSİ (Ətraf Mühitin və Sosial Risklərin İdarə Edilməsi Sistemi) qaydalarının hazırlanması və qəbul edilməsini öhdəsinə götürür.

Unibank və BMT-nin DİM-ləri

Bank öz fəaliyyətlərində BMT-nin 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərindən (BMT DİM) 7-nə nail olunmasına birbaşa və ya dolayısı ilə töhfə verir:

Müşahidə Şurası Bankda dayanıqlılıq təşəbbüslərinə və ESl prinsiplərinin həyata keçirilməsinə nəzarət etmək üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. İdarə Heyəti ESl strategiyalarının və siyasətlərinin, o cümlədən dayanıqlı maliyyələşdirmənin Bank səviyyəsində hazırlanması, həyata keçirilməsi və monitorinqi üçün məsuliyyət daşıyır.

DAYANIQLI MALIYYƏLƏŞMƏ ÇƏRÇİVƏSİNİN YARADILMASI ÜÇÜN ÜMUMİ QAYDALAR

"Unibank Kommersiya Bankı" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin bu Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Çərçivəsi (bundan sonra - Çərçivə) yaşıl istiqrazlardan, sosial istiqrazlardan və/yaxud dayanıqlılıq istiqrazlarından, zəruri hallarda, istifadə edərək fəaliyyətləri həyata keçirmək üçün Bankın ümumi qaydalarını, istiqamətlərini, əsas prinsiplərini, məqsədlərini və vəzifələrini müəyyən edir. Bu Çərçivə Yaşıl və Sosial layihələrin seçilməsi, Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirlərinin istifadəsi və idarə edilməsi və onların açıqlanması ilə bağlı ümumi qaydaları müəyyən etməyi hədəfləyir.

Bu Çərçivə Beynəlxalq Kapital Bazarları Assosiasiyası tərəfindən idarə olunan Yaşıl İstiqraz Prinsiplərində³, Sosial İstiqraz Prinsiplərində⁴ və Dayanıqlılıq İstiqraz Təlimatlarında⁵ göstərilən tövsiyələri və Kredit Bazarı Assosiasiyası (Loan Market Association), Asiya və Sakit Okean Kredit Bazarı Assosiasiyası (Asia Pacific Loan Market Association) və Kredit Sindikasiyaları və Ticarət Assosiasiyası (Loan Syndications & Trading Association) tərəfindən idarə olunan Yaşıl Kredit Prinsiplərini və Sosial Kredit Prinsiplərini nəzərə alaraq hazırlanmışdır, Azərbaycanın milli ekoloji qanunvericiliyi və Bankın daxili aktları ilə uyğunluq təşkil edir.

Bu Çərçivəyə əsasən, Unibank dayanıqlı istiqrazlar (yaşıl istiqrazlar, sosial istiqrazlar və / və ya dayanıqlılıq istiqrazları), yaşıl kreditlər və ya tələb olunan digər dayanıqlı borc alətləri buraxmağı nəzərdən keçirir və gəlirləri ekoloji və / və ya sosial faydaları olan Layihələrin maliyyələşdirilməsinə və ya yenidən maliyyələşdirilməsinə yönəldəcəkdir. Bu Çərçivə Bankın dayanıqlı maliyyələşdirmə alətləri vasitəsilə investisiyaların cəlb edilməsi prosesində şəffaflığı təmin etməyi nəzərdə tutur. Bu Çərçivəyə əsasən Bank üç növ dayanıqlı maliyyələşdirmə alətləri buraxa bilər:

- **Yaşıl Maliyyələşdirmə Alətləri** – gəlirlər aşağıdakı gəlirlərin istifadəsi cədvəlində təsvir edildiyi kimi yalnız Yaşıl Layihələrə ayrılır;
- **Sosial Maliyyələşdirmə Alətləri** – gəlirlər aşağıdakı gəlirlərin istifadəsi cədvəlində təsvir edildiyi kimi yalnız Sosial Layihələrə ayrılır
- **Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri** – gəlirlər aşağıdakı gəlir cədvəlində təsvir olunduğu kimi həm Yaşıl, həm də Sosial Layihələrə ayrılır.

Qarışıqlığın qarşısını almaq üçün, Yaşıl, Sosial və Dayanıqlılıq Maliyyələşdirmə Alətləri (birlikdə "Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri") istiqrazları, kreditləri və digər növ maliyyələşdirmə alətlərini daxil edə bilər. Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərinin istifadəsini əhatə edən hər bir əməliyyat üçün Bank GBP, SBP, SBG, GLP və SLP-nin əsas dörd elementinə riayət etməyi öhdəsinə götürür:

- gəlirlərin istifadəsi;
- layihənin qiymətləndirilməsi və seçilməsi prosesi;
- gəlirlərin idarə edilməsi;
- hesabat;

GBP, SBP, SBG, GLP və SLP ilə uyğunlaşma ilə yanaşı, Bank müvafiq sektora aid meyarlar mövcud olduqda, İqlim İstiqrazları Təşəbbüsü ("CBI") İqlim İstiqrazları Standartının tələblərinə uyğun olaraq sertifikat almağı seçə bilər.

³ https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2022-updates/Green-Bond-Principles_June-2022-280622.pdf

⁴ <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2023-updates/Social-Bond-Principles-SBP-June-2023-220623.pdf>

⁵ <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2021-updates/Sustainability-Bond-Guidelines-June-2021-140621.pdf>

⁶ https://www.lma.eu.com/application/files/4716/7715/0338/Green_Loan_Principles_23_February_2023.pdf

⁷ https://www.lma.eu.com/application/files/3716/7715/0338/Social_Loan_Principles_23_February_2023.pdf

I BÖLMƏ. GƏLİRLƏRİN İSTİFADƏSİ

Bankın Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən xalis gəlirlərin 100%-i yalnız aşağıda müəyyən edilmiş meyarlara uyğun olaraq Yaşıl və/və ya Sosial layihələrin maliyyələşdirilməsinə və/və ya yenidən maliyyələşdirilməsinə (qismən və ya tamamilə) yönəldilir.

Mümkün yaşıl layihələrə bunlarla məhdudlaşmayaraq aşağıdakılar daxildir:

BMT-nin DİM-ləri	Yaşıl Layihə Kategoriya	Təsvir və meyarlar
	1. Bərpa olunan enerji mənbələri	Bərpa olunan enerjinin tikintisi, inkişafı, əldə edilməsi, saxlanması və istismarı ilə bağlı maliyyələşdirmə, o cümlədən: - Günəş enerjisi, külək enerjisi və tullantı biokütlə enerjisi - Birbaşa həyat dövrü emissiyaları 100 gCO₂e/kWh-dan az olan geotermal enerji və hidroenergetika. - Yaşıl hidrogen istehsalı. Tullantıların biokütləsi enerjisi üçün, həyat dövrü lıxQ emissiyaları kömürün ilkin səviyyəsindən ən azı 70% aşağı olmalıdır (yəni, kömürle işləyən elektrik enerjisi istehsalı nəticəsində yaranan emissiyalar və ya beynəlxalq səviyyədə tanınmış qalıq yanacaq müqayisə cihazının səviyyəsindən); və bioyanacaq dayanıqlı xammaldan alınmalıdır.⁶ Bərpa olunan enerjinin ötürülməsi və paylanması infrastrukturuna gəldikdə, bərpa olunan enerji istehsalı obyektlərinə xüsusi qoşulma uyğundur.
	2. Enerji səmərəliliyi	Enerji və resurs səmərəliliyinə investisiyalarla bağlı maliyyələşdirmə, o cümlədən: - Müxtəlif sektorlarda enerji səmərəliliyinin yüksəldilməsi, məsələn, istilik sistemlərinin, soyuducu sistemlərin, işıqlandırma avadanlıqlarının enerjiyə qənaət edən təkmilləşdirilməsi daxil olmaqla, binaların təmiri. - Bu layihələr ilkin göstərici ilə müqayisədə minimum 20% enerji qənaətinə və ya 20% lıxQ emissiyalarının qarşısının alınmasına/azalmasına nail olmağı hədəfləyir. - Enerjinin ötürülməsi və paylanması şəbəkələrində enerji səmərəliliyinə gəldikdə, elektrik enerjisi itkilərində baza ilə müqayisədə minimum 10% azalma.

⁶Dayanıqlı xammal ekoloji cəhətdən dayanıqlı üsullarla yaradılan xammal kimi müəyyən edilir (ağac yalnız ağac tullantıları ilə təmsil oluna bilər; yüksək biomüxtəliflik və/və ya yüksək karbon ehtiyatı olan torpaqlardan əldə edilən xammal istisna edilir, təsirli qiymətləndirilməsi aparılır) torpağın keyfiyyəti və karbon ehtiyatları)

	3. Çirklənmənin qarşısının alınması və nəzarət	Ətraf mühitin çirklənməsinin azaldılması yolu ilə dayanıqlı mühitin yaradılması üçün texnologiyaya və əlaqəli xidmətlərə investisiyalarla bağlı maliyyələşdirmə, o cümlədən: • Bioloji, fiziki və kimyəvi üsullarla su, hava və torpaqda ətraf mühitin çirklənməsini aradan qaldırmaq və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaqla dayanıqlı ətraf mühitin yaradılmasına yönəlmiş texnologiya və əlaqəli xidmətlərə investisiyalarla bağlı maliyyələşdirmə: Sənaye çirklənməsindən və şəhər havasının çirklənməsindən havanın təmizlənməsi ilə bağlı layihələrə gəldikdə, atmosfərə atılan emissiyalar BAT referans sənədlərində (BREFs) müəyyən edilmiş BAT-AEL-lər daxilindədir. • Tullantıların qarşısının alınması, tullantıların azaldılması, tullantıların təkrar emalı və enerjiyə/emissiyaya qənaət edən tullantıların enerjiyə çevrilməsi. Bu layihələr və texnologiyalara aşağıdakılar aid edilə bilər: materialların toplanması, çəşidlənməsi və bərpası üçün qurğular; tullantı anbarları; məhsulları və ya təmizləyici komponentləri və ya məhsulları təkrar istifadə üçün təmir edən və ya təmizləyən qurğular; metalların, plastiklərin, şüşələrin (aqreqatdan başqa) və kağızın təkrar emalı üçün qurğular; anaerob həzm qurğuları (yaşıl tullantılardan biogaz istehsalı üçün); Sıfır ölçülə bilən metan emissiyası ilə qalıq tullantılardan kompost istehsalı üçün qurğular; Qaz tutma $\geq 75\%$ olan poliqon • Karbon tutma və saxlama layihələri BAT arayış sənədinin tələblərinə uyğundur "Yanmadan sonra karbon qazının tutulması: ən yaxşı mövcud texnikalar" və ya tullantıların idarə edilməsi və materialların istifadəsi üçün inteqrasiya olunmuş çirklənmənin qarşısının alınması və nəzarətinin bir hissəsi kimi saxlama emissiyaları üçün BREF uyğun gəlir.
	4. Təmiz nəqliyyat	Sıfır karbonlu və az karbonlu nəqliyyat aktivlərinin inkişafı, tikintisi, əldə edilməsi, istismarı, saxlanması və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı maliyyələşdirmə: • Sıfır karbonlu nəqliyyat: emissiyaları sıfır olan sərnəşin və yük nəqliyyat vasitələrinə investisiyalar, məsələn, elektrik avtomobilləri, hidrogen avtomobilləri, qatarlar və s. • Az karbonlu nəqliyyat – Emissiyaların intensivliyi maksimum olan aşağı karbonlu minik avtomobillərinə investisiyalar. 2025-ci ilə qədər 50 q CO₂/p-km (2026-cı ildən etibarən yalnız emissiya intensivliyi 0 q CO₂/p-km olan avtomobillər uyğundur) – Sıfır karbon və aşağı karbonlu nəqliyyat vasitələrinin istifadəsini dəstəkləmək üçün infrastrukturaya investisiyalar Kütləvi daşımalar üçün nəqliyyat infrastrukturuna investisiyalar (qatar/metro şəbəkələrinin genişləndirilməsi, tutumun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı layihələr, stansiyaların təkmilləşdirilməsi). Qarışıqlığa yol verməmək üçün hər hansı sıfır/aşağı karbonlu yük avtomobillərinin və ya vaqonların yüklərinin 25%-dən çoxu fosil yanacaqların daşınmasına ayrılacaqdır. Fosil yanacaqların saxlanması üçün nəzərdə tutulmuş nəqliyyat infrastrukturunu istisna olunur.
	5. Su və çirkəb suların dayanıqlı idarə olunması	Dayanıqlı su idarəetməsi layihələrinin inkişafı, tikintisi, əldə edilməsi, quraşdırılması, istismarı və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı maliyyələşdirmə, o cümlədən: • Su ilə stressli ərazilərdə ümumi suya tələbatı azaltmaq üçün texnologiyalara investisiyalar • Təmiz su üçün dayanıqlı infrastruktur; tullantı sularının təmizlənməsi Digər su ilə bağlı layihələr (məsələn, şirin su infrastrukturunu, çirkəb su infrastrukturunu)

Mümkün sosial layihələrə bunlarla məhdudlaşmayaraq aşağıdakılar daxildir:

BMT-nin DİM-ləri	Sosial Layihə Kateqoriya	Təsvir və meyarlar	Hədəf Əhali(lər)i
	1. Məşğulluğun yaradılması	Sosial-iqtisadi böhranlardan qaynaqlanan işsizliyin qarşısının alınması və/və ya azaldılması üçün nəzərdə tutulmuş proqramlarla bağlı maliyyələşdirmə .	İşsiz
	2. Sosial-iqtisadi tərəqqi və səlahiyyətlərin artırılması	Müsbət sosial, ekoloji və biznes təsirləri olan yerli təşəbbüslərlə bağlı maliyyələşdirmə .	Yeterincə xidmət görməyən, az təhsilli, əlilliyi olan insanlar

Qarışıqlığa yol verməmək üçün aşağıdakı fəaliyyətlərlə bağlı maliyyələşdirmə Bankın Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri (istisna siyahısı) tərəfindən maliyyələşdirmədən çıxarılır :

- Fosil yanacaq enerjisi
- Təmiz Daxili Yanma Mühərrikləri (ICE) ilə bağlı investisiyalar
- Böyük hidro > 25 MVt
- Qumar oyunları
- Tütün
- Alkoqol
- Silahlar.

Aşağıdakılarla məhdudlaşmayaraq, mümkün sosial layihələr üçün hədəf qruplarına nümunələr:

- Yoxsulluq həddində yaşayan insanlar;
- İstisna olunmuş və/və ya təcrid olunmuş əhali qrupları;
- Əlillər və inklüzivliyə ehtiyacı olanlar;
- Miqrantlar və/və ya köçkünlər;
- Əhəlinin zəif təhsilli təbəqələri;
- Əhəlinin əsas mal və xidmətlərə çıxışı məhdud olan segmentləri;
- İşsizlər;
- Qadınlar və/və ya cinsi və gender azlıqları;
- Yaşlı insanlar və risk altında olan gənclər
- Digər həssas qruplar, o cümlədən təbii fəlakətlərdən zərər çəkənlər;
- Ekoloji cəhətdən əlverişsiz ərazilərdə yaşayan insanlar.

II BÖLMƏ. LAYİHƏLƏRİN SEÇİLMƏSİ VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Yenidən maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulan uyğun layihələr 'Gəlirlərin İstifadəsi' bölməsində təsvir edilmiş meyarlara əsaslanaraq ciddi seçim və qiymətləndirmə prosesindən keçəcəkdir. Bu qiymətləndirmə xüsusi layihə kateqoriyasına uyğun olan xüsusi DİM-lərə uyğun aydın ekoloji və sosial faydaları olan layihələrin müəyyən edilməsinə yönəlmişdir.

Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərinin buraxılması yolu ilə maliyyələşdirilə bilən layihələr üçün ilkin analiz mərhələsində layihələr I Bölmədə müəyyən edilmiş Yaşıl və/və ya Sosial layihə kateqoriyaları, təsvirləri və hədləri (əgər varsa) ilə uyğunluq və Bankın missiyası və strateji məqsədləri ilə uyğunluq baxımından yoxlanılır. Ekoloji və sosial risklər də investisiya layihələrinin ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESİ) prinsiplərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsinin bir hissəsi kimi nəzərə alınır.

Uyğun Yaşıl və/və ya Sosial Layihələr istifadə edildikcə, buraxılış zamanı müvafiq uyğunluq meyarlarına riayət edildikcə və hələ də əhəmiyyətli təsir göstərdiyi təhlil edildikcə yenidən maliyyələşdirmə üçün uyğun gəlir. Layihələrin yenidən maliyyələşdirilməsi üçün geriye baxma dövrü 3 il, əməliyyat xərcləri 50%-dən çox olan layihələr üçün geriye baxma dövrü 2 il, əməliyyat xərcləri 100% təşkil edən layihələr üçün geriye baxma dövrü 1 il olacaqdır.

Unibank Dayanıqlı Maliyyə Layihələri Portfelində uyğun layihələr bazası saxlayacaqdır.

Layihələrin qiymətləndirilməsi və seçilməsi prosesini həyata keçirmək üçün ayrıca Dayanıqlı Maliyyə İşçi Komitəsi (bundan sonra - DMİK) yaradılacaq. DMİK ən azı uyğunluq, ESİ, risk və texniki funksiyalar üzrə yüksək səviyyəli nümayəndələrdən ibarət olacaq və Müşahidə Şurası adından və onun adından Unibank-ın ümumi ESİ strategiyası və fəaliyyətləri ilə əlaqədar olaraq İdarə Heyətinə hesabat verəcəkdir.

Layihənin Yaşıl və ya Sosial layihə meyarlarına uyğunluğu və Dayanıqlı Maliyyə Layihələri Portfelinə daxil edilməsi ilə bağlı müsbət qərar qəbul edildiyi halda, layihə Bankın qaydalarında müəyyən edilmiş bütün tələblər və prosedurlara uyğun olaraq Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən gəlirlər hesabına maliyyələşdirilə və/və ya yenidən maliyyələşdirilə bilər.

Layihə Yaşıl və ya Sosial layihə meyarlarına uyğun olmadığı təqdirdə Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən gəlirlər hesabına maliyyələşdirilə və/və ya yenidən maliyyələşdirilə bilməz.

Zəruri hallarda, Bank Yaşıl və/və ya Sosial layihələrin seçilməsi və qiymətləndirilməsi üçün xarici məsləhətçiləri cəlb edə bilər.

Yaşıl istiqrazlar və yaşıl kreditlər vasitəsilə maliyyələşdirmə üçün yaşıl layihələrin milli rəsmi təsnifatı (yaşıl milli taksonomiya) və/və ya sosial təsnifat qəbul edildiyi halda, layihələrin qiymətləndirilməsi və seçilməsi yalnız I Bölmədə göstərilən meyarlara deyil, həm də müvafiq və ya qonşu layihə kateqoriyaları və sektorları ilə bağlı yaşıl və/və ya sosial milli təsnifat ilə uyğun olmalıdır. Bank tərəfindən qiymətləndirilən layihələr I Bölmədəki meyarlara uyğun gəlməyən yaşıl milli təsnifat alt sektorlarına daxil olduqda və ya I Bölmədəki emissiya intensivliyi və ya enerji səmərəliliyi hədləri yaşıl milli təsnifatda olanlardan daha ciddi olduqda, I Bölmədəki meyarlar üstünlük təşkil edəcəkdir.

III BÖLMƏ. GƏLİRLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Bankın Xəzinədarlıq departamenti Maliyyə menecmenti və Mühasibatlıq departamentləri ilə birlikdə Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən daxilolmaların effektiv idarə olunması prosesinin təşkili, təmin edilməsi və həyata keçirilməsinə, habelə xüsusi uçot vasitəsilə idarəetmə uçotunu aparmaqla onların bölüşdürülməsinin uçotuna cavabdeh olacaq. Nəticələr Bankın Elektron Sənəd İdarəetmə Sisteminin Vabank adlı xüsusi bölməsində yerləşdirilməklə "Dayanıqlı Maliyyə Alətləri" subhesabında (Excel cədvəlində hazırlanmışdır) eks olunacaq.

Maliyyə institutları ilə qarşılıqlı əlaqə üzrə məsul struktur bölmə Yaşıl və Sosial layihələrin reyestrini (bundan sonra – Reyestr) saxlayır, bu da Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirləri hesabına maliyyələşdirilən və/və ya yenidən maliyyələşdirilən Yaşıl və/və ya Sosial layihələri uçota alır və alt-hesab üzrə hesabatlar tərtib edir.

Gəlirlərin idarə edilməsi prosesinin təşkili, təmin edilməsi və həyata keçirilməsi üzrə məsul struktur bölmə rüblük olaraq alt-hesab balansını və balansların cari vəziyyətini monitoring edəcək və Yaşıl və/və ya Sosial layihələrin və Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirlərinin cəmi məbləğinin kənarlaşmalarını müəyyən edəcək.

Şirkət Uyğun Layihələrə köçürmək üçün alt-hesab(lar) saxlayacaq. Daha sonra, qeyd olunan hesablardan əldə edilən gəlirlər zəruri hallarda müvafiq qaydada ayrılmış alt-hesablara köçürülə və gəlirlərin ayrılmasının izlənilməsi üçün sənədləşdirilə bilər.

Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən bütün gəlirlərin Uyğun Yaşıl və/və ya Sosial Layihələrə vaxtında və mümkün qədər tez ayrılması gözlənilir və Bank Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri buraxılışından sonra 24 ay ərzində gəlirləri ayırmaq üçün ən yaxşı səylərini göstərəcəkdir.

Uyğun Layihələrə ayrılmamış gəlirlər halda, onlar I Bölmədə verilmiş istifadədən çıxarılmış Siyahıya uyğun olaraq, Unibank-ın daxili likvidlik idarəetmə siyasətinə müvafiq olaraq müvəqqəti olaraq yerləşdiriləcək/investisiya ediləcəkdir.

Reyestrə daxil edilmiş Yaşıl və Sosial layihələr ən azı ildə bir dəfə Yaşıl və Sosial layihə meyarlarına uyğunluq və ya uyğunsuzluq baxımından nəzərdən keçirilir.

İstifadə Məqsədləri bölməsində göstərilən meyarlara artıq uyğun olmayan layihə Reyestrə çıxarılır və bu layihə üçün Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirləri hesabına maliyyələşdirmə dayandırılır. Mümkünsə, hər bir istisna edilmiş layihə başqa bir Yaşıl və ya Sosial layihə ilə əvəz edilir.

Bank Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirlərinin idarə edilməsi prosesinin müstəqil xarici məsləhətçi tərəfindən qiymətləndirilməsini təmin edir.

IV BÖLMƏ. HESABAT

Bank Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən gəlirlərin istifadəsi, onların nəzərdə tutulan məqsədi və Yaşıl və ya Sosial layihə fəaliyyətlərinin təsiri haqqında hesabatları hər il və ya əhəmiyyətli dəyişikliklər halında hazırlayacaq. Bəyanatlar Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərinin tam ayrılmasına qədər rəsmi veb saytda <https://unibank.az> yerləşdiriləcəkdir.

Hesabatlar bunlarla məhdudlaşmayaraq, aşağıdakı məlumatları əhatə edəcək:

Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən gəlirlərin ayrılması haqqında:

- hər bir Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətlərindən əldə edilən xalis gəlir;
- hər bir Yaşıl və ya Sosial layihəyə ayrılan gəlirin məbləği;
- hesabat dövrünün sonuna bölüşdürülməmiş gəlirlərin qalığı;

hər bir Yaşıl və ya Sosial layihənin ekoloji və ya sosial təsiri haqqında:

- Yaşıl və ya Sosial layihənin gedışı və vəziyyəti ⁷;
- kəmiyyət və keyfiyyət baxımından hesablanmış faktiki təsir, o cümlədən aşağıdakı təsir göstəricisi ölçüləri baxımından, lakin bunlarla məhdudlaşmayaraq :

Uyğun Yaşıl Kateqoriya	Potensial Təsir Göstəriciləri
1. Bərpa olunan enerji mənbələri	• İllik istixana qazı emissiyaları CO2 ekvivalenti/a azaldılmış/qarşısı alınmış • MVt/GWh (elektrik) və GJ/TJ (digər enerji) ilə illik bərpa olunan enerji istehsalı • Tikilmiş və ya bərpa olunmuş bərpa olunan enerji müəssisələrinin əlavə gücü (MVt) • Ötürücü sistemlər tərəfindən xidmət göstəriləcək bərpa olunan enerji müəssisələrinin əlavə gücü (MVt)
2. Enerji səmərəliliyi	• İllik istixana qazı emissiyalarının CO2ekvivalenti ilə tonlarla azaldılması/qarşısının alınması
3. Çirklənmənin qarşısının alınması və nəzarəti	• Layihədən əvvəl və sonra qarşısı alınan, minimuma endirilən, təkrar istifadə edilən və ya təkrar emal edilən tullantıların miqdarı ümumi tullantıların %-lə və/və ya tonla mütləq miqdarı • Hava çirkləndiricilərinin azaldılması: bərk hissəciklər (PM), kükürd oksidləri (SOx), azot oksidləri (NOx), karbonmonoksit (CO) və qeyri-metanik uçucu üzvi birləşmələr (NMVOCs) • Yerli çirkləndiricilərin havaya, quruya və suya mütləq və ya % azalması
4. Təmiz nəqliyyat	• İllik İXQ emissiyalarının CO2 ekvivalenti ilə tonlarla azaldılması/qarşısının alınması • Hava çirkləndiricilərinin azaldılması: hissəciklər (PM), kükürd oksidləri (SOx), azot oksidləri (NOx), karbon monoksit (CO) və metan olmayan uçucu üzvi birləşmələr (NMVOCs)
5. Su və çirkəb suların dayanıqlı idarə olunması	• Layihədən əvvəl və sonra illik mütləq (ümumi) su istifadəsi m³/a, su istifadəsində azalma % ilə • Layihədən əvvəl və sonra təmizlənmiş, təkrar istifadə edilmiş və ya qarşısı alınmış tullantı sularının illik mütləq (ümumi) miqdarı m³/a və pe /a və % ilə • İnsan istehlakı üçün dayanıqlı və səmərəli su istifadəsini dəstəkləyən infrastruktur vasitəsilə təmiz içməli suya çıxışı olan insanların sayı (və ya insan istehlakı üçün təmin edilən təmiz içməli suyun illik həcmi tonlarla/illik)

Uyğun Sosial Kateqoriya	Potensial Təsir Göstəriciləri
-------------------------	-------------------------------

⁷ Məxfilik müqavilələri və ya çox sayda əsas layihələr əldə edilə bilən detalların miqdarını məhdudlaşdırdığı halda, məlumatlar ümumi şəkildə və ya toplanmış portfel əsasında (məs. müəyyən layihə kateqoriyalarına ayrılan faizlə) təqdim edilir.

1. Məşğulluğun yaradılması	• Yeni peşə bacarıqları üzrə təlim keçmiş insanların sayı • Məşğulluğun yaxşılaşdırılmasından faydalanan insanların sayı • Təlim nəticəsində bacarıqları artırılmış məşğulluqdan faydalanan insanların sayı
2. Sosial-iqtisadi tərəqqi və səlahiyyətlərin artırılması	• Bərabər əmək haqqıyla iş imkanlarına çıxışı olan qadınların sayı • Təbii fəlakətlər kimi iqlim dəyişikliyinə nəticələrini yumşaltmaq üçün tədbirlərdən faydalanan həssas insanların sayı • Təkmilləşdirmə texnologiyalarının quraşdırılması üçün aztəminatlı ailələrə verilən kreditlərin sayı • Uzaqdan təhsil almaq üçün texnologiya məhsulları (məsələn, noutbuklar və planşetlər) təmin edilmiş faydalananların sayı

Bank ən yaxşı səylər əsasında, ICMA-nın "Handbook – Harmonized Framework for Impact Reporting (İyun 2023)"də göstərilən hesabat tövsiyələri ilə uyğunlaşmağı nəzərdə tutur.⁸

⁸<https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2023-updates/Handbook-Harmonised-framework-for-impact-reporting-June-2023-2206283.pdf>

XARİCİ QİYMƏTLƏNDİRMƏ

Bank Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Çərçivəsinin GBP, SBP, SBG, GLP və SLP ilə uyğunluğunu təsdiqləmək üçün Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Çərçivəsi haqqında İkinci Tərəf Rəyini təmin etmək üçün xarici qiymətləndiricini təyin etmişdir. İkinci Tərəf Rəyi <https://unibank.az> saytında mövcuddur.

Bank ilk buraxılışdan bir il sonra və tam ayrılana qədər, Uyğun Layihələrə Dayanıqlı Maliyyələşdirmə Alətləri gəlirlərinin ayrılması və təsiri haqqında illik təminat hesabatını, xarici qiymətləndirici tərəfindən təmin ediləcəkdir.